

byder, at Selskaber direkte eller indirekte erhverver hele eller en Del af Aktiekapitalen i andre Selskaber, naar Virkningen heraf kan blive væsentlig at indskrænke Konkurrencen mellem Selskaberne eller bidrage til Dannelse af Monopol; den forbyder, at man samtidig kan være Direktør eller Funktionær i flere Banker eller Pengeinstitutter af en vis Størrelse eller i flere Selskaber af en vis Størrelse, og den undtager Arbejderorganisationer fra Lovens Omraade. I 1914 vedtoges ligeledes en anden Lov, Loven om Federal Trade Committee, en Kommission, der har nøjagtig den samme Opgave som den, det Udvalg vil faa, der omhandles i det af det ærede Medlem Hr. Rode forelagte Forslag, nemlig at føre et skarpt Tilsyn med Trusterne og deres Virksomhed og at afgive Indberetning om Kommissionens Undersøgelser.

Dette er, mig bekendt, de i Amerika den Dag i Dag gældende Bestemmelser paa dette Omraade. Jeg forstod altsaa ikke rigtig Meningen med det ærede Medlems Henvisning til, at vi skulde følge den Vej Amerika har betraadt, thi Amerika har Lovbestemmelser, der i alt væsentligt er svarende til dem, der er foreslaaet i Lovforslaget.

Det ærede Medlem fremsatte mange historiske og statsvidenskabelige, filosofiske og moralske Betragtninger, som jeg kan give min Tilslutning, og desuden en Udtalelse, som jeg gerne kort vil understrege. Jeg tænker paa den Advarsel, det ærede Medlem gav Lederne af koncentrerede Virksomheder. Det ærede Medlem sagde, at de maatte tage sig i Agt for ikke at misbruge deres Magt. Det er meget rigtigt sagt af det ærede Medlem og meget prisværdigt af ham at sige det; men tror han egentlig, at Lederne af disse store koncentrerede Virksomheder tager noget Hensyn til, at man siger til dem: I maa ikke misbruge jeres Magt? Det gør vist ikke større Indtryk paa slige Herrer. Jeg tror ikke, de vil respektere andet end Lovbestemmelser, virkelige Forbud og Paabud af Lovgivningsmagten; og det vil maaske endda i mange Tilfælde være vanskeligt at faa dem til at respektere dem. At de skulde tage Hensyn til gode Raad og Formaninger i Almindelighed, tvivler jeg paa. Dertil er det praktiske Livs Kaar alt for voldsomme, og de paagældende er under saa voldsomt Pres paa mangfoldige Maader, at hvis de ikke har en Lovbestemmelse at dække sig under, maa de for at værges sig mod andre, for at tilfredsstille graadige

Aktionærer, stadig væk gaa et Skridt videre og endnu et Skridt videre i Retning af at undertrykke, at undertvinge og nedtrampe andre.

Derfor tror jeg ikke, vi kan blive staaende ved det ærede Medlems gode Formaninger. Der maa Lovbestemmelser til, der maa Orden og Kontrol til. Men nu faar vi se, hvorledes det ærede Medlems Parti vil stille sig i Udvalget til dette Lovforslag. Foreløbig havde vi maaske nok Grund til at se meget haabefuldt derpaa, naar man tænker paa de Udtalelser, det ærede Medlem Hr. Fraenkel fremsatte. Men tænker jeg saa tilbage paa, hvad det ærede Medlem Hr. Lange siger om den Slags Ting, faar jeg jo mine Tvivl om, hvorledes det vil gaa Lovforslaget.

Det ærede Medlem Hr. Larsen-Badse protesterede imod mine Udtalelser om, at Staten i 1911 burde have overtaget De Danske Sukkerfabrikker. Jeg tager selvfølgelig denne Protest og putter den i Lommen, noget dybere Indtryk kan den jo ikke gøre paa mig. Jeg vil kun sige til det ærede Medlem, at det er kun meget betinget, hvad det ærede Medlem kan paa-staa om, at Sukkerfabrikkerne har solgt Sukkeret til Verdensmarkedets Pris til den danske Befolkning, og at man som Følge deraf ikke kan sige noget som helst om, at denne Virksomhed har udbyttet det danske Folk, for vi har jo haft 7 Krigsaaar, og i al den Tid var Verdensmarkedets Pris paa Sukker meget tvivlsom. Jeg ved ganske vist, at der var mange Landmænd, som i den Tid hævdede, at Verdensmarkedets Pris skulde der betales for alting, men i den Tid forfaldt næsten alle Europas Sukkerfabrikker — Tyskland og Rusland, som havde nogle af de største Sukkerfabrikker, maatte standse disse —, og som Følge af, at Sukkerfabrikationen faldt her i Europa, blev Prisen paa Sukker meget høj, saa naar det ærede Medlem henviser til, at Sukkerfabrikkerne kun har taget Verdensmarkedets Pris, og at de fortjener Ros derfor, vil jeg sige, at det er en meget betinget Ros.

Men selv om det nu var saaledes, som det ærede Medlem siger, kan det ærede Medlem ikke bestride, at i 1911 kunde man have faaet Sukkerfabrikkerne til en Pris, der var langt lavere end den, de er værd i Dag; de har i den mellemliggende Tid udbetalt 60—70—75 Mill. Kr. i Udbytte, og Fabrikkerne er yderligere steget med, skal vi sige, 20 Mill. Kr., saa den danske Stat vilde have indvundet maaske op imod 100 Mill. Kr., hvis den havde overtaget